

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

KRZYSZTOF JUREK
ORCID: 0000-0003-4154-6416
krzysztofjurek1@onet.pl

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczne wymiary ryzyka – kulturowe aspekty bezpieczeństwa”

Report from the International Scientific Conference “Social Dimensions of Risk –
Cultural Aspects of Security”

W dniach 24–25 kwietnia 2025 r. na Uniwersytecie Warszawskim w bibliotece uczelni odbyło się uroczyste otwarcie Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczne wymiary ryzyka – kulturowe aspekty bezpieczeństwa”. Organizatorem było Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego. Celem konferencji było stworzenie przestrzeni do wymiany wiedzy, doświadczeń i najnowszych osiągnięć w kontekście bezpieczeństwa, a także nawiązanie współpracy między przedstawicielami międzynarodowych środowisk naukowych. Tematyka konferencji koncentrowała się na kulturowych i społecznych aspektach bezpieczeństwa w kontekście wyzwań współczesnego świata oraz polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w 2025 r. Podejmowane zagadnienia obejmowały nie tylko bezpieczeństwo militarne, ale również cyberbezpieczeństwo, ochronę infrastruktury krytycznej, zarządzanie kryzysowe oraz bezpieczeństwo socjalne, finansowe i zdrowotne. Szczególny nacisk położony został na znaczenie społecznego postrzegania ryzyka, przemian aksjologicznych oraz napięć tożsamościowych i ochrony dziedzictwa kulturowego. Celem konferencji była pogłębiona refleksja nad tym, jak kulturowe rozumienie bezpieczeństwa powinno być włączane do polityki krajowej i unijnej jako fundament demokratycznego i zrównoważonego rozwoju.

Wydarzenie rozpoczęło się od powitania zgromadzonych gości i uczestników przez przewodniczącego konferencji dr. hab. Mikołaja Rakusa-Suszczewskiego

z Uniwersytetu Warszawskiego, który wyraził wdzięczność za tak liczne przybycie oraz podkreślił wagę poruszanych zagadnień w kontekście współczesnych wyzwań naukowych i społecznych oraz samego bezpieczeństwa.

Konferencja stanowiła doskonałą okazję do integracji środowiska naukowego oraz poszerzenia perspektywy w podejściu do współczesnych problemów badawczych w kontekście potencjalnych kryzysów bezpieczeństwa. Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie najważniejszych wydarzeń konferencji, w tym omówienie kluczowych wystąpień, wniosków oraz rekomendacji, które są efektem przeprowadzonych dyskusji. Sprawozdanie ma także na celu podkreślenie znaczenia interdyscyplinarnego podejścia w rozwiązywaniu współczesnych problemów badawczych oraz wskazanie potencjalnych obszarów dalszych badań.

Obrady w dniu 24 kwietnia 2025 r. otworzył wystąpieniem pt. *Koncepcja ryzyka Ulricha Becka i antynomie nowoczesności* prof. dr hab. Krzysztof Jasiecki, reprezentujący Uniwersytet Warszawski oraz Szkołę Główną Handlową w Warszawie. Prezentacja odnosiła się do przełomowej teorii społeczeństwa ryzyka, w której Beck ukazuje, jak nowoczesność sama generuje nowe zagrożenia. Prelegent przybliżył związki między industrializacją, postępem technologicznym a wzrostem globalnych niepewności. Ponadto omówił, w jaki sposób współczesne społeczeństwa radzą sobie z zagrożeniami, których często nie są w stanie w pełni zrozumieć ani kontrolować. Szczególny nacisk położony został na napięcia między racjonalnością technokratyczną a społecznymi lękami i wyobrażeniami o bezpieczeństwie. Wystąpienie wpisało się w szerszy kontekst refleksji nad kulturowym wymiarem bezpieczeństwa, stanowiąc teoretyczne otwarcie konferencji. Była to zarazem okazja do krytycznego spojrzenia na współczesne wyzwania polityczne i społeczne z perspektywy socjologii ryzyka.

Drugi referat – *Proces wytwarzania komunikacyjnej wspólnoty bezpieczeństwa. Powrót do rozważań Karla Wolfganga Deutscha* – wygłosił prof. dr hab. Zbigniew Czachór z Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Prelegent nawiązał do klasycznych koncepcji integracji politycznej i bezpieczeństwa w ujęciu Deutscha, ukazując ich aktualność we współczesnych realiach Unii Europejskiej. Szczególną uwagę poświęcił roli komunikacji, zaufania i współzależności w budowaniu wspólnoty bezpieczeństwa ponad granicami państw narodowych. Wystąpienie zawierało także krytyczną analizę obecnych wyzwań dla solidarności europejskiej w kontekście wojny w Ukrainie. Profesor podkreślił, że skuteczna polityka bezpieczeństwa wymaga zarówno instytucjonalnych mechanizmów, jak i kulturowych podstaw porozumienia. Referat stanowił ważny głos w debacie o przyszłości integracji oraz bezpieczeństwa w Europie.

Trzeci referat – *Popkulturowe uwarunkowania ryzyka* – wygłosił dr hab. Mikołaj Rakusa-Suszczewski z Uniwersytetu Warszawskiego. Prelegent przeanalizował sposoby, poprzez które popkultura kształtuje społeczne postrzeganie zagrożeń i ryzyka. Zwrócił uwagę na rolę filmów, seriali, gier komputerowych

oraz mediów społecznościowych w tworzeniu wyobrażeń o katastrofach, wojnach czy cyberatakach. Podkreślił, że te wyobrażenia często wyprzedzają rzeczywistość i mają realny wpływ na nastroje społeczne oraz decyzje polityczne. Wystąpienie zawierało przykłady z popkultury, które obrazują ewolucję narracji o bezpieczeństwie na przestrzeni ostatnich dekad. Jak podkreślił dr Rakusa-Suszczewski, ignorowanie tego wpływu oznacza pomijanie istotnego czynnika kulturowego w analizie ryzyka. Jego wystąpienie wzbogaciło konferencyjną dyskusję o nowy, interdyscyplinarny wymiar refleksji nad bezpieczeństwem.

Czwarty referat – *Bezpieczeństwo, Europo! Kulturowe aspekty priorytetów polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej* – zaprezentowała dr hab. Małgorzata Molęda-Zdziech ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Prelegentka skoncentrowała się na analizie kulturowego wymiaru zagadnień bezpieczeństwa wpisanych w program polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w 2025 r. Podkreśliła znaczenie tożsamości, wartości i dziedzictwa kulturowego w kształtowaniu europejskiej wspólnoty odpornej na zagrożenia. Zwróciła uwagę, że bezpieczeństwo nie może być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach militarnych czy technologicznych, lecz także musi uwzględniać czynniki społeczne i kulturowe. W swoim wystąpieniu nawiązała do roli Polski jako państwa odpowiedzialnego za promowanie zrównoważonego i inkluzywnego podejścia do bezpieczeństwa. Wskazała też na potrzebę umacniania wspólnej narracji europejskiej, opartej na wartościach demokracji, solidarności i wzajemnego szacunku. Referat był istotny w debacie nad strategicznymi wyzwaniem stojącymi przed Unią Europejską w obliczu globalnych kryzysów.

Piąty referat – *Kryzys demokracji liberalnej: źródła, konsekwencje, perspektywy. Aspekty bezpieczeństwa* – wygłosił dr hab. Tomasz Aleksandrowicz, prof. Akademii Policyjnej w Szczytnie. Prelegent omówił przyczyny narastającego kryzysu demokracji liberalnej, wskazując na takie zjawiska jak: populizm, dezinformacja, rosnąca polaryzacja społeczna, osłabienie zaufania do instytucji publicznych. Szczególną uwagę poświęcił konsekwencjom tych procesów dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego. Podkreślił, że zachwianie fundamentami demokracji może prowadzić do radykalizacji, konfliktów społecznych oraz osłabienia zdolności państw do reagowania na sytuacje kryzysowe. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę również na potrzebę wzmacniania kultury praworządności, dialogu obywatelskiego i edukacji politycznej jako elementów budujących odporność demokratycznych wspólnot. Wystąpienie stanowiło ważny głos w refleksji nad związkiem między jakością demokracji a szeroko pojętym bezpieczeństwem społecznym i politycznym.

Szósty referat – *Gender as a 'Threat' to Democracy* – wygłosił prof. Ciprian Bogdan z Uniwersytetu Babeş-Bolyai w Kluż-Napoce. Prelegent skupił się na analizie politycznych i kulturowych kontrowersji związanych z pojęciem gender. Profesor omówił, w jaki sposób zagadnienia tożsamości płciowej i równości

zostały upolitycznione oraz podkreślił, że są przedstawiane przez niektóre środowiska jako zagrożenie dla tradycyjnych wartości i porządku demokratycznego. Ponadto zwrócił uwagę na rolę populistycznych narracji, które wykorzystują temat gender jako narzędzie mobilizacji społecznej i polaryzacji opinii publicznej. Wystąpienie zawierało również refleksję nad tym, jak dyskurs wokół gender wpływa na prawa obywatelskie, wolność akademicką oraz kształtowanie polityki publicznej. Prelegent zaznaczył, że traktowanie równości płci jako zagrożenia osłabia fundamenty demokracji i prowadzi do wykluczenia części obywateli z debaty publicznej. Wskazał także na konieczność obrony wartości pluralizmu i otwartości w polityce europejskiej. Co istotne, zachęcił do krytycznego namysłu nad tym, jak język i ideologia mogą wpływać na percepcję bezpieczeństwa oraz zagrożeń we współczesnym świecie.

Następnym prelegentem był dr Mariusz Michalski z Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu, który zaprezentował referat pt. *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w kontekście ochrony praw człowieka*. Prelegent omówił wyzwania, przed którymi stoją funkcjonariusze służb porządkowych, łącząc kwestie bezpieczeństwa zawodowego z poszanowaniem praw człowieka. Podkreślił, że policjanci – jako przedstawiciele państwa – często znajdują się w sytuacjach, w których muszą balansować pomiędzy zapewnianiem porządku a przestrzeganiem fundamentalnych praw obywatelskich. Zwrócił uwagę na znaczenie odpowiedniego przeszkolenia, wsparcia psychologicznego oraz procedur bezpieczeństwa, które mogą chronić funkcjonariuszy, jednocześnie dbając o prawa osób, z którymi wchodzi w interakcje. Ponadto poruszył kwestie ryzyka zawodowego, w tym narażenie na przemoc i stres, które mogą mieć wpływ na zdrowie psychiczne policjantów. Dr Michalski zaznaczył, że poprawa warunków pracy i ochrony osobistej funkcjonariuszy jest kluczowa nie tylko dla ich bezpieczeństwa, lecz także dla jakości egzekwowania prawa w sposób sprawiedliwy i humanitarny.

Kolejny referat – *Wpływ ideologii i religii na kształtowanie bezpieczeństwa w Europie* – wygłosił mgr Dawid Kołodziej z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Prelegent omówił, w jaki sposób różne systemy ideologiczne i religijne kształtują podejście do kwestii bezpieczeństwa na kontynencie europejskim. Zwrócił uwagę na to, jak ideologie polityczne, w tym nacjonalizm, liberalizm czy konserwatyzm, wpływają na definiowanie zagrożeń oraz odpowiedzi na nie. Ponadto wskazał na istotną rolę religii, zarówno w kontekście kształtowania tożsamości narodowych, jak i w obliczu współczesnych wyzwań związanych z migracjami, terroryzmem i integracją społeczną. Podkreślił, że religijne interpretacje bezpieczeństwa mogą prowadzić zarówno do konstruktywnych, jak i do destrukcyjnych skutków w polityce wewnętrznej oraz międzynarodowej. Poruszył również kwestie wpływu fundamentalizmu religijnego na destabilizację regionów oraz wymienił jego potencjalne konsekwencje dla stabilności europejskiej.

Ostatnim prelegentem w pierwszym dniu konferencji był dr Jarosław Marek Spychała z Collegium Civitas w Warszawie, który wygłosił referat pt. *Metafory (nie) bezpieczeństwa – dyskurs wokół sztucznej inteligencji i jego kulturowe tło*. Prelegent skupił się na analizie metafor używanych w dyskursie publicznym, które kształtują postrzeganie sztucznej inteligencji (AI – *artificial intelligence*) jako potencjalnego zagrożenia lub nadziei. Zwrócił uwagę, że sposób, w jaki rozmawiamy o AI, w dużej mierze wynika z głęboko zakorzenionych lęków technologicznych, obaw o utratę kontroli oraz nadziei na postęp i ulepszenie życia. Prelegent wskazał na kulturowe uwarunkowania tych metafor, które wpływają na społeczne postrzeganie ryzyka związanego z rozwojem AI. Podkreślił, jak ważne jest, aby rozumieć te kulturowe konteksty, gdy mówimy o bezpieczeństwie związanym z nowymi technologiami. Zaznaczył również, że technologia ta jest często przedstawiana w mediach i popkulturze, co może wpływać na publiczną percepcję jej potencjalnych zagrożeń.

Drugi dzień obrad rozpoczął prof. dr hab. Tomasz Grzegorz Grosse z Uniwersytetu Warszawskiego, który wygłosił referat pt. *Europejskie „wojny kulturowe” w świetle geokulturowych koncepcji teoretycznych*. Profesor skupił się na analizie współczesnych „wojen kulturowych” w Europie, odnosząc je do szerokich koncepcji geokulturowych. Podkreślił, że teorie geokulturowe mogą pomóc w zrozumieniu źródeł i dynamiki konfliktów, które często przebiegają na tle różnych ideologicznych, religijnych i społecznych. Współczesne spory kulturowe w Europie mają bowiem głęboko zakorzenione fundamenty historyczne, które wpływają na kształtowanie współczesnych napięć. Przedstawił również, jak geopolityka, zmiany demograficzne oraz procesy migracyjne prowadzą do intensyfikacji tych „wojen”, a także jak koncepcje geokulturowe oferują nowe narzędzia analityczne w kontekście bezpieczeństwa.

Jako kolejna swój referat pt. *Ryzyko globalizacji kulturowej a procesy radykalizacji. Wyzwania dla bezpieczeństwa kulturowego i społecznej odporności w Europie* zaprezentowała dr Magdalena El Ghamari z Collegium Civitas w Warszawie. Prelegentka skoncentrowała się na analizie wpływu globalizacji kulturowej na procesy radykalizacji w Europie. Podkreśliła, że globalne przepływy kulturowe, migracje oraz technologie mogą prowadzić do konfliktów tożsamościowych, które w konsekwencji mogą sprzyjać radykalizacji społeczeństw. Zwróciła uwagę, że zjawiska te mają istotne konsekwencje dla bezpieczeństwa kulturowego, szczególnie w kontekście integracji imigrantów oraz wzrostu populistycznych i ekstremistycznych postaw. Wskazała na potrzebę budowania społecznej odporności, która pozwoli na skuteczne zarządzanie ryzykiem związanym z tymi procesami. Ponadto omówiła wyzwania, przed którymi stoi Europa, w kontekście przeciwdziałania radykalizacji oraz zaproponowała rozwiązania w zakresie polityki integracyjnej i edukacyjnej.

Dr Irah Kučerová z Uniwersytetu Karola w Pradze w wystąpieniu pt. *Transformations of Europe's Strategic Culture, Building a European Identity*

after 1945 skupiła się na analizie transformacji kultury strategicznej Europy po 1945 r. Prelegentka przedstawiła, jak zmieniały się europejskie podejścia do bezpieczeństwa i strategii w odpowiedzi na zmieniające się warunki polityczne, społeczne oraz militarne w powojennej Europie. Podkreśliła, że budowanie europejskiej tożsamości było ściśle związane z próbą stworzenia wspólnej kultury strategicznej, która miała na celu zapewnienie stabilności i pokoju w regionie. Ponadto wskazała na wpływ zimnej wojny, integracji europejskiej oraz rozwoju NATO na kształtowanie wspólnej polityki bezpieczeństwa. Zajęła się też rolą zróżnicowanych narracji narodowych i regionalnych, które miały wpływ na proces tworzenia zintegrowanej tożsamości europejskiej. W analizie zwróciła uwagę na wyzwania związane z obecnymi procesami globalnymi, które zmieniają strategię obronną Europy.

Dr hab. Oksana Povstyn, prof. Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, w wystąpieniu pt. *Wielokulturowość w biznesie: szansa czy zagrożenie dla polskich przedsiębiorstw* skupiła się na analizie wpływu wielokulturowości na działalność gospodarczą w Polsce. Prelegentka zwróciła uwagę, że coraz większa obecność osób o różnych narodowościach i kulturach w polskich firmach może stanowić zarówno wyzwanie, jak i szansę. Podkreśliła, że z jednej strony wielokulturowość może przyczynić się do wzrostu innowacyjności i kreatywności oraz do lepszego dostosowania się do globalnych rynków, ale z drugiej strony wiąże się to z koniecznością pokonywania barier komunikacyjnych i kulturowych. Dr Povstyn wskazała na znaczenie odpowiedniego zarządzania różnorodnością w organizacjach, które może przyczynić się do poprawy efektywności pracy i zwiększenia konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Omawiając różne podejścia do integracji pracowników o odmiennym tle kulturowym, prelegentka podkreśliła, że kluczowe jest wyważenie korzyści płynących z wielokulturowości z potencjalnymi trudnościami, które mogą się pojawić.

Jako kolejny wystąpił dr Labinot Hajdari, Prof. Asst. z Public International Business College Mitrovica w Kosowie. W referacie pt. *Russia's Information Warfare in the Western Balkans: Disinformation, Security Risks, and Political Destabilization* prelegent skupił się na analizie wojny informacyjnej prowadzonej przez Rosję na Bałkanach Zachodnich. Zwrócił uwagę na to, jak dezinformacja wykorzystywana przez Rosję przyczynia się do destabilizacji politycznej w tym regionie, prowadząc do wzrostu napięć społecznych i politycznych. Jak podkreślił, takie działania mają poważne konsekwencje dla bezpieczeństwa, osłabiają bowiem demokratyczne instytucje i wzmacniają ruchy ekstremistyczne. Dr Hajdari wskazał na rosnące zagrożenia związane z manipulowaniem opinią publiczną poprzez media i technologie, co może prowadzić do dalszej erozji stabilności politycznej. Jego wystąpienie stanowiło ważny głos w dyskusji na temat wpływu wojny informacyjnej na współczesne wyzwania związane z bezpieczeństwem międzynarodowym.

Dr Asia Piantehava z Uniwersytetu w Belgradzie zaprezentowała referat pt. *Energy Security vs. Energy Dependency: Cultural Aspects. The Case of Serbian Society*, w którym skupiła się na analizie zależności energetycznych w kontekście kulturowym, wykorzystując przykład społeczeństwa serbskiego. Jak podkreśliła, bezpieczeństwo energetyczne jest kluczowym aspektem dla stabilności gospodarczej i politycznej, ale w wielu krajach, w tym w Serbii, wciąż istnieje duża zależność od zewnętrznych źródeł energii. Prelegentka omówiła, jak ta zależność wpływa na decyzje polityczne i społeczne, a także jak zmieniające się realia globalne, w tym kryzysy energetyczne, mogą destabilizować krajowe systemy energetyczne. Dr Piantehava zaznaczyła, że w kontekście Serbii szczególną rolę odgrywają kulturowe postawy wobec energii, mogą bowiem wpływać na sposób postrzegania bezpieczeństwa energetycznego. Odwołała się również do historii i tradycji energetycznej Serbii, kładąc nacisk na silne więzi z Rosją, które determinują decyzje tego kraju dotyczące polityki energetycznej. Przedstawiła też wyzwania związane z dywersyfikacją źródeł energii i koniecznością adaptacji społeczeństwa do zmieniających się warunków rynkowych oraz wskazała, jak ważne jest, aby w kontekście globalnych wyzwań energetycznych analizować specyficzne uwarunkowania kulturowe i społeczne, które mogą wpływać na skuteczność polityki energetycznej.

Jako kolejna referat pt. *Social Resiliency Threats: Navigating through Information Disorder in the Western Balkans* wygłosiła dr Judita Krasniqi, Prof. Asst. z Public International Business College Mitrovica w Kosowie. Prelegentka skupiła się na zagrożeniach dla odporności społecznej, jakie wiążą się z zaburzeniami informacyjnymi na Bałkanach Zachodnich. Podkreśliła, że rozpowszechniana za pomocą nowych technologii dezinformacja prowadzi do destabilizacji społecznej i politycznej w regionie. Wskazała też na wpływ tych zjawisk na procesy demokratyczne oraz integracyjne, które są kluczowe dla rozwoju Bałkanów. W opinii dr Krasniqi walka z dezinformacją wymaga zaangażowania instytucji publicznych, mediów i placówek edukacyjnych, które powinny promować krytyczne myślenie oraz uczyć weryfikowania informacji.

Mgr Dorota Jurkiewicz-Eckert z Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego w wystąpieniu pt. *Bezpieczeństwo i kultura – europejskie sankcje przeciw Rosji* skupiła się na analizie wpływu sankcji gospodarczych na Rosję w kontekście bezpieczeństwa oraz kultury europejskiej. Prelegentka przedstawiła, jak sankcje – jako narzędzie polityczne – mają prowadzić do osłabienia gospodarki rosyjskiej oraz wpływać na jej zachowania na arenie międzynarodowej. Podkreśliła, że działania te są częścią szerszej strategii obrony wartości europejskich, takich jak demokracja, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka. Ponadto zwróciła uwagę na to, jak sankcje mogą wpływać na kulturę, zarówno w sensie materialnym, jak i niematerialnym, ograniczając dostęp do międzynarodowej współpracy kulturalnej. Zauważyła również, że sankcje mają wpływ na

postawy społeczne w Rosji, kształtują bowiem opinię publiczną oraz wzmacniają antagonizmy.

Mgr Krzysztof Jurek z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w referacie pt. *Polska polityka wobec konfliktu na Ukrainie. Droga Ukrainy do Unii Europejskiej i NATO. Konieczność czy zagrożenie?* omówił polską politykę wobec trwającego konfliktu w Ukrainie oraz perspektywę integracji Ukrainy z Unią Europejską i NATO. Podkreślił, że Polska od początku wojny w Ukrainie aktywnie wspiera jej dążenia do europejskiej integracji, traktując to jako kluczowy element stabilizacji regionu. Prelegent zaznaczył, że integracja Ukrainy z Unią Europejską i NATO ma ogromne znaczenie nie tylko dla samego państwa, lecz także dla bezpieczeństwa całej Europy Środkowo-Wschodniej. Ponadto zwrócił uwagę na to, że Polska – jako sąsiad Ukrainy – stoi przed poważnym dylematem, ponieważ dążenie Ukrainy do Zachodu wiąże się z wieloma wyzwaniami geopolitycznymi, zarówno dla Polski, jak i dla całej Europy. Z jednej strony wspieranie Ukrainy w jej drodze do Unii Europejskiej i NATO jest zgodne z polską polityką bezpieczeństwa, z drugiej zaś może prowadzić do napięć z Rosją. Prelegent podkreślił, że Polska musi balansować pomiędzy solidarnością z Ukrainą a dbałością o stabilność w regionie. Omówił także wyzwania związane z polityką zagraniczną Polski, która musi umiejętnie łączyć wsparcie dla Ukrainy z dążeniem do utrzymania dobrych relacji z innymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej i NATO.

Dr Ewa Pogorzała z Uniwersytetu Rzeszowskiego w referacie pt. *Jaki model edukacji dzieci z Ukrainy w polskim systemie oświaty – wyzwania w kontekście bezpieczeństwa etniczno-kulturowego* skupiła się na wyzwaniach związanych z integracją dzieci uchodźców z Ukrainy w polskim systemie edukacyjnym. Zwróciła uwagę, że masowy napływ dzieci z Ukrainy do polskich szkół stawia przed systemem oświaty nowe wyzwania, szczególnie w obszarze integracji kulturowej i etnicznej. Prelegentka podkreśliła, że oprócz kwestii językowych ważnym zagadnieniem jest zachowanie równowagi między integracją dzieci z Ukrainy a ochroną tożsamości kulturowej polskich uczniów. Zwróciła też uwagę na to, że niezbędne jest tworzenie odpowiednich programów edukacyjnych oraz z zakresu wsparcia psychologicznego, które pomogą dzieciom w adaptacji w nowym środowisku. Edukacja w tym kontekście powinna promować wartości tolerancji, szacunku dla różnorodności oraz współpracy międzykulturowej.

Ostatnią prelegentką była Wiktoria Barteczko z Uniwersytetu Warszawskiego. W referacie pt. *Natywizm czy inkluzywny nacjonalizm? Flamandzka tożsamość, problem migracji oraz bezpieczeństwo ontologiczne* skupiła się na analizie tożsamości flamandzkiej w kontekście współczesnych problemów migracyjnych oraz wyzwań związanych z bezpieczeństwem ontologicznym. Prelegentka poruszyła kwestie natywizmu oraz inkluzywnego nacjonalizmu, wskazując na zróżnicowane podejścia do migracji oraz na ich wpływ na społeczne poczucie bezpieczeństwa. Zwróciła uwagę na napięcia, jakie pojawiają się w społeczeństwach

europejskich w związku z integracją migrantów, a także na zmiany w tożsamości narodowej wynikające z procesów migracyjnych. Ponadto przeanalizowała, jak te procesy mogą wpływać na poczucie bezpieczeństwa ontologicznego, które odnosi się do stabilności tożsamości i przekonań jednostek. Jak podkreśliła, zarówno natywizm, jak i inkluzywne podejście do nacjonalizmu mają kluczowe znaczenie w kształtowaniu polityk migracyjnych oraz społecznej integracji.

Na zakończenie konferencji, w której uczestniczyło 44 uznanych prelegentów oraz wielu uczestników biernych, wyraźnie podkreślono ogromne zainteresowanie tematyką bezpieczeństwa, tożsamości kulturowej oraz wyzwań współczesnej polityki. Żaden z prelegentów nie przekroczył przydzielonego czasu 15 minut, co pozwoliło na sprawne i efektywne przeprowadzenie dyskusji. Konferencja zakończyła się wskazaniem na kluczową rolę dialogu międzykulturowego, integracji społecznej oraz politycznego wsparcia w budowaniu stabilnych fundamentów bezpieczeństwa w Europie. Prelegenci zwrócili uwagę na konieczność dalszego rozwoju polityk, które uwzględniają zarówno aspekty społeczne, jak i technologiczne, takie jak cyberbezpieczeństwo, ochrona infrastruktury krytycznej czy zjawisko dezinformacji. Przedstawione analizy i najlepsze praktyki uwypukliły znaczenie współpracy międzynarodowej oraz zaangażowania różnych instytucji w budowanie bardziej odpornych i zrównoważonych społeczeństw. Dyskusje i refleksje uczestników uwiaryściły konieczność kontynuowania badań oraz dialogu na temat przyszłości polityki bezpieczeństwa w Europie. Konferencja stanowiła wartościową przestrzeń wymiany wiedzy, która z pewnością przyczyni się do lepszego zrozumienia wyzwań stojących przed współczesną Europą.

Na koniec Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczne wymiary ryzyka – kulturowe aspekty bezpieczeństwa” zarówno prelegenci, jak i słuchacze zgodnie wskazali na konieczność podejścia wielopłaszczyznowego, które uwzględnia dynamiczne procesy migracyjne, wyzwania związane z cyberbezpieczeństwem, a także zagrożenia wynikające z dezinformacji i populistycznych narracji. Szczególną uwagę poświęcono wpływowi tożsamości kulturowych oraz napięć społecznych na bezpieczeństwo społeczne i polityczne. Podkreślono również rolę edukacji, instytucji publicznych oraz międzynarodowej współpracy w budowaniu odporności społeczeństw na zagrożenia i kryzysy.